

em in hominem imprimente. Vnde aut maior aut par potentia diabolo tribuitur quam Deo ipsi, qui solus creat nouas substantias et confirmatur Manichaeorum furor de altero Deo bono, altero malo¹⁰² et infirmo sexui muliebri omnis consolatio adimitur, cum etiam sanctae matronae statuere coguntur
 5 foetus, quos gestant in utero, formari a diabolo et esse effigiem atque imaginem essentialiter effectam a diabolo. Neque vero Filius Dei post lapsum assumere potuit naturam humanam consubstantialem nostrae et συγγενή ut tota vetustas locuta est,¹⁰³ si simpliciter alia atque diuersa est et tota specie ac
 10 toto genere differt [E 1v:] naturae humanae substantia, quae ante lapsum fuit, ab ea, quae peccato corrupta et depravata est.

LVII.

Certum est etiam in renatis manere peccatum post baptismum et regenerationem in hac vita. Manet enim natura peccati, etsi remissio accedit, qua iam tollitur reatus, id est Deus irasci desinit et obligationem ad poenam aeternam
 15 aufert. Quod si vero peccatum substantia est Flacio, manebit etiam in renatis effigies diaboli eaque essentialis et quia inchoata est nouitas, qua instauratur imago Dei, haec ipsa quoque renouatio seu instauratio erit nouae substantiae introductio, ita duae erunt substantiae seu essentiae in renatis – imago diaboli et imago Dei. Quod quam sit absurdum dictu omnes sani intelligunt, sed
 20 omissis his δυσφήμοις et τερατολογίαις ad doctrinam nostrarum ecclesiarum de peccato reuertimur.

LVIII.

Etsi in his, qui non sunt renati, omnia peccata mortalia sunt, tamen in renatis ἐπιείκεια euangelij discernit peccata regnantia et non regnantia seu mortalia
 25 et venialia. Nam cum renati aliquam fundamenti partem siue scientes siue errore amittunt aut idola approbant ut multi, qui falsis dogmatibus decipiuntur, aut non sustentant se consolatione fidei, sed superantur dubitatione aut desperatione aut cum violant aliquod decalogi praeceptum contra conscientiam, effundunt Spiritum sanctum et rursus fiunt rei aeternae poenae et irae
 30 Dei et nisi fiat conuersio ante exitum vitae, tales morientes abiciuntur in poenas aeternas. Alia vero sunt peccata in sanctis, retinentibus fidem et bonam conscientiam, quae non sunt amissio fundamenti nec sunt delicta contra conscientiam, sed sunt reliquiae peccati originis, quibus tamen repugnant sancti, ne ruant contra conscientiam [E 2r:] et dolent propter has sordes et
 35 credunt se propter mediatorem Deo placere, tegi has sordes et gratiam exubere supra peccatum.

¹⁰² Zum Dualismus bei Mani und seinen Anhängern vgl. Alexander Böhlig, Art. Manichäismus, in: TRE 22 (1992), 31–33.

¹⁰³ Vgl. Johannes Damascenus, Expositio fidei III, 6 (50), in: PG 94, 1005 (PTS 12, 121,35–37).